

Prof. dr. sc. Franjo Smiljanić (1951.-2012.)

Dana 28. srpnja 2012. godine u Zadru je u 62. godini života preminuo ugledni hrvatski povjesničar i sveučilišni profesor Odjela za povijest Sveučilišta u Zadru prof. dr. sc. Franjo Smiljanić. Život profesora Franje Smiljanića bio je neraskidivo vezan uz dva grada: rodne Delnice gdje je završio osnovnu i srednju školu te Zadar u kojemu je stekao svoje akademsko obrazovanje i izgradio svoju akademsku karijeru. Upisavši 1969. godine dvopredmetni studij povijesti i arheologije na Filozofskome fakultetu u Zadru Franjo Smiljanić je odmah po završetku studija 1976. godine, kao asistent profesora Stjepana Antoljaka, ostao raditi na tadašnjeme Odsjeku za povijest Filozofskoga fakulteta. Na istome je fakultetu 1984. godine dovršio i poslijediplomski studij iz pomoćnih povijesnih znanosti kao i doktorski studij iz povijesnih znanosti obranivši 1990. godine disertaciju pod naslovom „Teritorijalno-administrativno uređenje Dalmatinske Hrvatske od 10. do 15. stoljeća s posebnim osvrtom na nastanak i razvoj županijskog uređenja”. Tijekom posljednjih godina profesor Franjo Smiljanić na Odjelu za povijest Sveučilišta u Zadru držao je nastavu iz kolegija „Povijest jugoistočne Europe u srednjem vijeku” i „Hrvatska povijest u ranome novom vijeku”, a zasluženo priznanje za svoju znanstveno-nastavnu karijeru dobio je neposredno prije svoje smrti kada je 2011. godine izabran u zvanje izvanrednoga profesora.

Težište znanstveno-istraživačkoga rada Franje Smiljanića prvenstveno je bilo usmjereno na proučavanje teritorijalno-administrativnoga uređenja srednjovjekovne hrvatske države kao i povijesne toponimije srednjovjekovnoga Zadara i njegove okolice. Rezultat toga rada očituje se u čitavome nizu njegovih nezaobilaznih radova - kada je riječ o spomenutoj tematici - kao što su: „Nastanak i razvoj srednjovjekovnoga Knina” (1984.); „Teritorij i granice Kninske županije u srednjem vijeku”(1988.); „Teritorij i granice Sidraške županije u srednjem vijeku” (1990.); „Građa za povijesnu topografiju Kninsko-drniškoga kraja u srednjem vijeku” (1990.); „Prilog proučavanja županijskoga sustava Sklavinije Hrvatske”(1995.); „Iz urbane topologije srednjovjekovnoga Zadra” (1995.); „Neke topografske dileme vezane uz vijesti o smrti kralja Zvonimira” (1997.); „Teritorij i granice Lučke županije u srednjem vijeku” (1997.); „Neka zapažanja o teritoriju i organizaciji Bribirske županije u srednjem vijeku” (2003.); „Neka topografska zapažanja o prostornoj organizaciji sela Tršci” (2011.). Na ovu se tematiku neposredno nadovezivao i interes za proučavanje srednjovjekovnih institucija društvenoga života (župana, didića i staraca) kojima se Franjo Smiljanić bavio tijekom posljednjih nekoliko godina saževši svoja istraživanja u monografiji „Studije o srednjovjekovnimslavenskim/hrvatskim institucijama” objavljenoj svega godinu dana prije njegove smrti, koju je prof. dr. sc. Mladen Ančić u predgovoru ocijenio kao „važan prinos istraživanju slavenske povijesti u okvirima koje su krajem 20. i početkom 21. stoljeća zacrtali radovi autora kakvi su Andrej Pletereski, Paul Barford ili Florin Curta.”

Onu osobnu, ljudsku stranu Franje Smiljanića u svome je oproštajnom govoru sažeo prof. dr. Mithad Kozličić, pročelnik Odjela za povijest Sveučilišta u Zadru i dugogodišnji Smiljanićev prijatelj, kazavši: „Njegova ljudska dobrotu, iskrena želja za pomoć svakome, posebno mlađim kolegama i kolegicama, njegove beskonačne šale, osmijeh koji razbija i najveću tugu, životnost bez obzira na životnu kalvariju koju je stoički prolazio, osobito zadnja dva desetljeća, sve je to Franjo, naš neponovljivi Hari. Ni bolest ga nije mogla učiniti drugačijim premda je jedino on znao kroz koje je sve tegobe prolazio. Tu bol je skrivao svojim šalama, svojim „buš“, svojim beskrajnim kulinarskim pripovijestima. Sve je to unosio u predavanja prepuna osobitog duha, nesebično podarujući mlađima spoznaje kako riješiti povijesni problem.”

Ante Birin